

संस्कृत
क्र. सं. ३५

स्तोत्र

विष्णुसहस्रनाम

६९८/स्तो. ३५९

(1)

दि

श्रीगणेशायनमः ॥ यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबंधना
त ॥ विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रणविष्णवे ॥ १ ॥ ॐ नमो वि
ष्णवे प्रणविष्णवे ॥ वैशंपायन उवाच ॥ श्रुत्वा धर्माख्यं शेष
पापाकानि च सर्वशः ॥ युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभा
षत ॥ २ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ विमं कं देव तं लोके क्विवाप्येकं परा
यणं ॥ स्तुवंतुः कं कुरु च तः प्राप्नुयुर्मानवाः सुत ॥ ३ ॥ का
धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः ॥ किं जयं नमः जयते जं
तुर्जन्मसंसारबंधनात् ॥ ४ ॥ शौष्म उवाच ॥ तं स्तु
देवदेवमनंतं पुरुषोत्तमं ॥ स्तुवंन्नामसहस्रेण पुरुषः स
ततोऽथितः ॥ ५ ॥ तमेवाचार्यं नित्यं मत्वा पूरुषमव्ययं
ध्यायंस्तुवंन्ममस्य श्रयः जमानस्तमेव च ॥ ६ ॥ अनादिनिधनं

विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरं ॥ १ ॥ लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखा
 तिगोभवेत् ॥ ७ ॥ ब्रह्मण्यं सर्वधर्मसंलोकानां कीर्तिवर्धनं
 लोकानाथं महाद्भुतं सर्वभूतभवोद्भवं ॥ ८ ॥ एष मे सर्वध
 र्माणां धर्मो धिक्कृतमो मतः ॥ यद्ब्रह्म व्यापुं दरीकसंस्तवैरुचै
 नैरुः सदा ॥ ९ ॥ परमयो महतेजः परमयो महत्तपः ॥ प
 रमयो महद्ब्रह्म परमयः परायणः ॥ १० ॥ पवित्राणां पवित्रं
 यो मंगलानां च मंगलं ॥ देवतदेवतानां च भूतानां यो व्ययः
 पिता ॥ ११ ॥ यतः सर्वाणि भूतानि सवन्त्यादियुगागमेयस्मिंश्च
 प्रलयं यांति पुनरेव युगक्षये ॥ १२ ॥ तस्य लोकप्रधानस्य जग
 न्नाथस्य भूतपतेः ॥ विष्णोर्नाम सहस्रं मे शृणु पापप्रयापहं
 ॥ १३ ॥ यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महत्तनः ॥ ऋषि

मिः परिगीतानितानि वभ्यामिभूतये ॥१४॥ विष्णोर्नामसह
 स्वस्य वेदव्यासो महाश्रुषिः ॥ छंदोनुष्टुप् तथा दक्षो जगवा
 न्निश्वरूपधक् ॥१५॥ अमृतांशून् देवोद्भूतुरिति बीजं
 देवकी नंदनश्रुतिशक्तिः ॥ वांस्वभूतं देविक्रिचक्रोति
 कीलकं ॥ शई० ॥ धन्वगदाधर इत्यस्त्रं ॥ रथांगपाणिर
 क्षोभ्य इति ॥ कवचं ॥ उद्भवः क्षोभणे देव इति परममंत्रः ॥
 अथ न्यासः ॥ विश्वं विश्वं वर्षाद्वा इत्यंगुष्ठभ्यां नमः ॥ अ
 त्मयोनि स्वयं जात इति तर्जनीभ्यां नमः ॥ ब्रह्मणे ब्रह्मसू
 द्भूतेति मध्यमाभ्यां नमः ॥ सुवर्णविदुरक्ष्योभ्य इति अनामि
 काभ्यां नमः ॥ निमिषो निमिषः स्रग्भ्योति कृनिष्ठिकाभ्यां नमः
 रथांगपाणिरक्षोभ्य इति करतलकदपृष्ठाभ्यां नमः ॥ एवं ह

(3)

३

दयादि॥ अथ ध्यानं॥ (शांताकारं शुभ्रगशयनं पद्मनाभं सु-
रेशं॥ विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभांगं लक्ष्मीं कं-
तं क्रमजनयनं योगिभिर्ध्यानगम्यं॥ वंदे विष्णुं भवभय-
हरं सर्वलोकैकनाथं॥ १॥ श्रीविष्णु प्रेरणाय श्रीविष्णु प्री-
त्यर्थं श्रीविष्णोर्दिव्यसदस्वनामस्तोत्रमंत्रपठनं करिष्ये
ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूतभव्यभवत्प्रभुः भूतलद्भूद-
तभूद्भावो भूतामाभूतमावनः॥ १॥ भूतात्मा परमात्मवि-
मुक्तानां परमागतिः॥ अथ यः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञोऽर्थो-
भ्यानेमः॥ अंतर्मेयानिः स्वयं जात इति तर्जनीभ्यां नमः
क्षर एव च॥ २॥ योगो योगविदाने ताप्रधानप्रणेश्वरः
नारसिंहवपुः श्रीमान् केशवः पुरुषोत्तमः॥ २॥ सर्व

२

शर्वशिवः स्वर्णभूतोदिनिधिरव्ययः ॥ संभावोभावनोऽज
 तोऽप्रभवः प्रभुराश्वरः ॥ ४ ॥ स्वयंभूः शंभुरादित्यः पुष्क
 राक्षोऽनहास्वनः ॥ अनादिनिधनाधाताविधाताधातुस्त
 मः ॥ ५ ॥ अप्रमेयाहोषिकेशः पद्मनाभोमरप्रभुः ॥ वि
 श्वकर्मा मनुस्वष्टास्त्रापिब्रह्म स्वविराघ्रवः ॥ ६ ॥ अग्रा
 ह्यः शाश्वतः सद्योलाऽनाहः प्रभवेनः ॥ ममूतस्त्री
 कर्तुः कामपवित्रं मंगलं परं ॥ ७ ॥ ईशानः प्राणदः प्राणा
 ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ॥ दिरण्यगर्भोऽभूगर्भो माधवो
 मधूस्तदनः ॥ ८ ॥ ईश्वरो विभ्रमो धन्वी मेधावी विक्रमः
 क्रमः ॥ अनुतमो दुराधर्षः स्तुतस्तुतिरत्नवान् ॥ ९ ॥
 सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः ॥ बहः संव

(4)
3
त्येरोव्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः ॥ १० ॥ अजः सर्वेश्वरः
सिद्धः सिद्धिः सर्वादिश्च्युतः ॥ दृष्टं कृपिरेमयात्मास
र्वयोगविनिः स्रतः ॥ ११ ॥ वसुर्वसुमेनाः सत्यः समात्मा
समितः समः ॥ अमोघः पुंडरीकाक्षो वसवर्गो वषाक्ष
तिः ॥ १२ ॥ रुद्रो बहुशिरा बहुविश्वयानिः शुचिः श्रवाः
अमृतः शाश्वतः स्वाणुर्वरासाहोभतपाः ॥ १३ ॥ सर्वगः
सर्वविद्वानुर्विद्यभूषेनो जनार्दनः ॥ वेदो वेदविद व्यंगो व
दांगो वेदवित् कविः ॥ १४ ॥ लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्मा
ध्यक्षः ललाक्षतः ॥ चतुरात्मचतुर्व्यूहश्चर्दंष्ट्रश्चकु
जः ॥ १५ ॥ भ्राजिष्णुर्भोजनं भोक्ता स हि क्षुर्जगदादिजः
अनद्यो विजेयो जेता विश्वयानि पुनर्वसुः ॥ १६ ॥ उपेद्रा

4A

वामनः प्रांसुरमोघः शुचिरुज्जितः ॥ अतिंद्रः संग्रहः सगे
घृतात्मानियमोयमः ॥ १७ ॥ वेद्यो वेद्यः सदा योगी वार
हामाघवो मधुः ॥ अतीन्द्रियो महामाया महोत्साहाम
हावल्गुः ॥ १८ ॥ महाबुद्धिर्महार्थो महो शक्तिर्महा
युतिः ॥ अनिर्देश्यवपुः श्रीमान्मेधात्मा महाद्रिघ्नः
॥ १९ ॥ मेहश्चासौ महो भर्ता श्रीनिवासः सतांगतिः
अनिरुद्धः सुरानंदो गोविदागोविदापीतः ॥ २० ॥
मरिचिर्दमनो हंसः सुयणो भुजगतमः ॥ हिरण्य
नाभः सुतपाः पौषघनाभः प्रजापतिः ॥ २१ ॥ अम
लः सर्वदृक् सिंह संघातासंधिमान्स्थिरः ॥ अ

(5)

॥४॥

लोदुर्मर्षणः शास्ताविश्रुतात्मा सुरारिहः ॥२२॥ एत
र्गुरनमो धामसत्यः सत्यपराक्रमः ॥ निमिषो निमिषः
स्वर्गवाचस्पतिरुदारधोः ॥२३॥ अग्रणीर्ग्रामणीः श्री
मान्यो योनेता समारणः ॥ सहस्रमूर्धा विश्वात्मा सहस्रक्ष
सहस्रपातः ॥२४॥ अवर्तनो निवृत्तात्मा सवृतः संप्रमर्दनः
अहः संप्रवर्तको वन्दितो लोकप्रणाधरः ॥२५॥ सुप्रसादः
प्रसन्नोऽन्मा विश्वघ्न विश्वकुम्भिभुः ॥ सत्कृता सत्कृतिः साधु
र्जन्युर्नारायणो नरः ॥२६॥ असंख्योऽप्रमेयात्मा विशि
ष्टः सिद्धलक्षुर्विः ॥ सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धिदः सि
द्धिसाधनः ॥२७॥ दृष्टादित्यमो विष्णुर्दधर्वाद्येषा
हरः ॥ वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः ॥२८॥

॥४॥

5A

सुमुजोदुर्घदोवाग्निमेहंशेवसुदोवस्तुः॥ नेकमेह
द्रुपा शिपिविष्टः प्रकाशनः॥ २९॥ ओजस्तेजो धातय
रः प्रकाशात्माप्रतापनः॥ क्रयः स्रष्टाक्षरामंत्र श्रुद्रांश
नारस्वरक्षतिः॥ ३०॥ अमर्ताश्चक्षुःशशिबिदुःस
श्वरः॥ ओप्रघंजयतः सतसत्यधर्मपराक्रमः॥ ३१॥ भूत
भव्यभवनाथः पवनः प्रकाशनलः॥ कामहाकामह का
तः कामः कामप्रदः प्रभुः॥ युगादिकद्युगावतौनेम
मायोमहाशनः॥ अदृशादृक् रूपश्च स हस्त्रजिदन
तजितः॥ ३२॥ इष्टोविष्टः शिष्टोविष्टः शिस्वोडोनहुषाच
षः॥ क्रोधहाक्रोधहृत्कृतीविश्वबाहुर्महोदधरः॥ ३३॥
अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदेवो सुवानुजः॥ अपांन

६
घिरघिष्टानमघमनः प्रतिष्ठितः ॥ ३५ ॥ स्तुतः स्तुतघो
घुर्योवरदोवायुवाहनः ॥ वासुदेवाष्टहद्रानुरादिदेवः
पुरंदरः ॥ अशोकस्तारणस्तारः शुरः शोरिर्जनेश्वरः
अनुकूलशतावर्तः पद्मोपपन्ननिक्षणः ॥ ३६ ॥ यपना
भारविंदाक्षः पद्मगर्भशरीरभूतः ॥ महर्षिः शोचध
मामहाक्षागरउच्चजः ॥ ३७ ॥ अतुलः शरभोभीमस
मयज्ञोहविर्हीरः ॥ सर्वलक्षणलक्षण्यालक्ष्मीवासम
तिंजयः ॥ ३८ ॥ विक्षरोराहतामर्णहितुर्दामोदरः सह
महिधरोमहाभोगविगवानमिताशनः ॥ ३९ ॥ उद्भवः
क्षोभेणादेवः श्रीगर्भः परमेश्वरः ॥ करणंकारणं कर्ता
विकर्तागहनेगुहः ॥ ४० ॥ व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः

(64)

स्नानदोघ्रवः ॥ परर्घिः परमः स्पष्टः तुष्टः पुष्टः शुभेक्ष
णः ॥ ४२ ॥ रामे विसर्गो विरजो मार्गे नयानयानमाः के
रः शक्तिर्मतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मो विदुतमः ॥ ४३ ॥ वेकुंठः पुर
षः प्राणप्राणदः प्रणवपृथुः ॥ ४४ ॥ दिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याघ्रव
युरधोक्षजः ॥ ४५ ॥ क्रतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठिपति
हः ॥ ४६ ॥ उग्रः सवसेरुदक्षः विविश्रामो विश्वदक्षिणः ॥ ४७ ॥
विस्तारः स्वावरः स्वाणः प्रमाणं बीजमव्ययं ॥ अर्थो न
र्थो मदाकोशो महामागो महामघनः ॥ ४८ ॥ निर्विण्णः
स्नानिष्टो भूधर्ममुपो महामखः नक्षत्रोर्मिर्नक्षत्रीक्ष
मः क्षामः समीहनः ॥ ४९ ॥ यज्ञाद्भ्यो महो ज्योत्स्नः स
र्वसत्तांगतिः ॥ सर्वदशरविमुक्तात्मा सर्वज्ञाज्ञानमुत्तमं

(7)

६

१८ सुत्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुधापः सुखदः सुहृन्।
मनोहरो जितक्रोधो वाग्वाहुर्बिदारणः॥ १९॥ स्थापनः
स्ववशो व्यापिनैकात्मानेन कर्मसुतः वसलो वसलो व
सीरत्नगर्भाधनेश्वरः॥ २०॥ धर्मगुध्यर्महोद्यमी सद
सत्स्वरमक्षरं॥ अविज्ञाता सहस्रांश्विः॥ गच्छतल
क्षणः॥ २१॥ गर्भोऽस्ति नेमिः स च स्थः सिंहो मृतमेव
रः॥ ह्युद्दिदेवो माहादेवो देवशो देवभृद्गुरुः॥ २२॥
उत्तरो गौपतिर्गोत्याज्ञानगम्यपुरातनः॥ शरिरी मृतल
द्रोक्ता कर्पो द्रोमुनिर्दीक्षणः॥ २३॥ सामपो भूतपः॥ म
पुसजित्युरुस्तमः॥ विनयोजयः सत्यसंधो द
सात्वतांपतिः॥ २४॥ तीव्रो विनयतामाक्षीमुकुंदः॥ यो
विक्रमः॥ अंभो निधिरनंतात्मा महादीर्घशोभनः॥ २५॥

7A

अजोमर्हर्हस्वाभाव्योजितामित्रः प्रमोदनः ॥ अनंदो नंद
नो नंदः सत्यधर्मात्रिविक्रमः ॥ ५६ ॥ महर्षिकृपिलाचार्यः
छतशोमेदिनिपतिः ॥ त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृंगः
छतंतकृत ॥ ५७ ॥ महावराहो गोविदः सुषेणकनका
गदी ॥ गुघोष्मीरोगदहोऽप्युच्चक्रांतधरः ॥ ५८ ॥ वि
धास्वांगोजितः छल्लोदरः संकर्षणोऽभ्युतः वरुणावा
रणोऽरुक्षः पुष्कराक्षो महा ॥ ५९ ॥ भगवान्भगवानं
दोवनमालोदलायुधः ॥ ६० ॥ रत्योज्योतिरादित्यः सहि
सुर्गति सतमः ॥ ६१ ॥ सुधन्वास्वडपरशुर्दोरुणाद्रविण
दः ॥ ६२ ॥ दि ॥ ६३ ॥ सर्वदग्धः सवाचस्पतिरयोनिजः ॥ ६४ ॥
विशामासामभयामनिर्वाणं भेषजं भिषकः ॥ संन्यासकृश

४
पः शांतो निष्ठा शांतिः परायणः ॥ ६३ ॥ सुभांग शांतिदः स्व
यकुमुदः कलशायः ॥ गोहितो गोपितिर्गोपायस्वभाक्षो
दृष्टप्रियः ॥ ६३ ॥ अनिर्वर्तिनिष्ठात्मा संक्षपाक्षे महच्छिवः
श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतांवरः ॥ ६४ ॥ श्रीदः श्री
शः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः ॥ श्रीधरः श्रीकरः
श्रेयः श्रीमोल्लाककथाश्रयः ॥ ६५ ॥ स्वक्षः स्वगंशतानंदो
नंदिर्ज्योतिर्गणेश्वरः ॥ विजितात्मा विधेयात्मा सस्ति
तिः छिन्नसंशयः ॥ ६६ ॥ उदीर्णः सर्वतश्चक्षुर्दनीशः
शाश्वतस्थिरः ॥ भूशया भूषणो भूतिविशोकः शा
कनाशनः ॥ ६७ ॥ अर्चिष्मानर्चितः कुंजो विशुद्धात्मा
विशोधनः ॥ अनिरुधप्रतिरथः प्रयुन्मामितावि

क्रमः ॥ ६८ ॥ बालनेमिनिर्दिहविरः शूरः शौरिर्जने
 प्वरः ॥ त्रिलोकात्मात्रिलोकेशः केशवः केशदाहरिः
 ॥ ६९ ॥ कामदेवकामपालः कामिक्वांतल्लतागमाः ॥ अ
 निर्देश्यवपुर्वसुर्वीरो नंतो धनं जयः ॥ ७० ॥ ब्रह्मण्यो
 ब्रह्मलक्ष्म ब्रह्मब्रह्मविवर्धनः ॥ ब्रह्मविद्ब्राह्मणो
 ब्रह्मो ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः ॥ ७१ ॥ महाक्रमो महा
 क्रमो महाविजामहोरगः ॥ महाक्रतुर्महामज्ज्वाम
 हायज्ञो महाहविः ॥ ७२ ॥ स्तव्यस्तवः प्रियस्तोत्रं स्तु
 तिः स्तोतारणाः प्रियः ॥ पूर्णापुण्यतापुण्यं पुण्य
 किर्तिरनामयः ॥ ७३ ॥ मनोजवः स्तौर्यकरो वसुरे

६
(१)

तावसुप्रदा ॥ वसुप्रदावासुदेवोवसुर्वसुमनाहविः ॥
समृतिः सल्लतिः सतौसद्भूतिः सत्परायण ॥ ६४ ॥
रशेनायदुश्चः संनिवासः सुयामुना ॥ श्रुतावांसो
वासुदेवः सर्वासुनिलयोलयः ॥ ६५ ॥ दर्पहादर्पदो
हृयोदुर्घरोष्णापराजितः ॥ विश्वमूर्तिर्महामूर्तिर्दी
प्तमूर्तिरमूर्तिमान् ॥ ६६ ॥ अनेकमूर्तिरव्यक्तोऽर्त
मूर्तिः शताननः ॥ एकैनेकः सवः कक्रियतसदमनु
त्तमं ॥ ६७ ॥ लोकबंधुर्लोकनाथोमाधवोभक्तवत्स
लः ॥ सुवर्णवर्णोहेमांगो वरंगश्वंदनांगदो ॥ ६८ ॥
वीरहाविषमः शून्याधर्तृशो रचलश्चलः ॥ आमा
नामीजदेना ॥ लोकस्यामीत्रिलोकधक् ॥ ६९ ॥

६

चतुरास्याचतुर्भावाश्चतुर्वेदविदेकपान् ४

9A

सुमेधामेधजोधन्यः सत्यमेधाधराधरः ॥ तेजोदधेषुति
धरः सर्वशास्त्रभरतावरः ॥ जगद्देनिग्रहाव्यग्रोनेकशृंगो
गदाग्रजः ॥ ६० ॥ श्वतुमूर्तिः श्वतुर्बाहुः श्वतुर्व्यूहः श्वतु
र्गतिः ॥ ६१ ॥ समावर्तानिदत्तात्मादुर्जयोदुरतिक्रमः ॥ दु
र्लभोदुर्गमोदुर्गोदुरावासोदुरारिहः ॥ ६२ ॥ शुभांगलेखः
सारंगः सुतनुस्तनुवर्धनः इदं कर्ममहाकर्मकृतकर्मोद्य
तागमः ॥ ६३ ॥ उद्भवः सुन्दरः सुन्दरलननाभः सुलोचनः
अर्कोब्जसनः शृंगोजयन्तः सर्वविजयः ॥ ६४ ॥ सुव
र्णविन्दुरक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः ॥ महाहृदामहाग
र्भोमहाभुतोमहानिधिः ॥ ६५ ॥ मुकुटः कुन्दरः कुन्दः
पञ्चमः पञ्चमः ॥ अहतांशोमर्तोवपुः सर्वज्ञः स

(10)

वैतोमुखः ॥ ६६ ॥ सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिघृक्षुः
साधनः ॥ न्यग्रोधे दुंबरो वृक्षः श्याणुराग्निषु दहः
॥ ६७ ॥ सहस्रार्चिः सप्तजिह्वः सत्पेधा सत्पवाहनः
अमूर्तिरेन ये चिंत्यो भयस्तद्वयनाशनः ॥ ६८ ॥ अणुष्ट
हुतक्षशः स्खलोगुणश्रविर्गुणामहान् ॥ अघृतः स्वध
तः स्वास्याप्राग्भवंशो वंशवर्धनः ॥ ६९ ॥ गारभकृत् धितो ये
गीयोगीशः सर्वकामदः ॥ आप्रमः श्रमणः क्षामः सुपर्ण
वायुवाहनः ॥ ७० ॥ धनुर्धरो धनुर्वेदो दंडो दमयिता द
मः ॥ अपराजितः सर्वसहो नित्यं तानि यमो यमः ॥ ७१ ॥
सत्पेवात्सात्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः ॥ अभिप्रायः
प्रियोर्हर्हिः प्रियच्छ्रीतिवर्धनः ॥ ७२ ॥ विहाय सगतिर्बो

104

तिः सुसिद्धतमुविमुः रविर्विलोचनः सूर्यः सवितारवि
लोचनः ॥ १३ ॥ अनंतोदुतमुभाक्कासुद स्वदोनेकदोग्रजः
अनिर्विणः सदा मषी लोकाधिपानमद्भुतं ॥ १४ ॥ सनात्स
नात्तनः तमः कपिलः कपिरययः ॥ स्वस्तिदः स्वस्तिदः स्व
स्ति स्वस्ति भूस्व स्वस्तिदक्षिणः ॥ १५ ॥ अरोद्रः कुंडलिन्य
क्राविक्रम्यूर्जितशासनः ॥ शङ्खातिगः शङ्खः सदः शिशि
रः शार्वरीकरः ॥ १६ ॥ अकुरः येशलोदक्षोदक्षिणः क्ष
मिणावरः ॥ विद्वतमोवातभयः पुण्यश्रवणक्रीलनः ॥ १७ ॥
उत्तारणे दुःखं हापूष्यादुः स्वप्ननाशनः ॥ वीरहरक्ष
णः गीतो जीवितः पर्यवस्थितः ॥ १८ ॥ अनंतरूपो नंत
श्रीजितमन्युर्भयापंदः ॥ चतुरस्रो गभीरात्मा विदिशा

१०

(11)

व्यदिशोदिशः ॥ ११ ॥ अनादिर्हर्तुवो लक्ष्मीः सुवीरो रत्नि
शंभो ॥ जनने जनने ॥ निर्मो मीमपराक्रमः ॥ १०० ॥
आभी ॥ रुतिलये ॥ तातापुष्यदासः ॥ अजागरः ॥ उर्ध्वगः स
सधाचारः ॥ ११ ॥ दिः पणवः पणगः ॥ १२ ॥ प्रमाणं प्राणनिलयः
प्राणमूत्राणजीवनः ॥ तत्वं तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्यु
र्जरतिगः ॥ १३ ॥ मर्तुवः स्वस्तः स्तारः सविता प्रपिता
महः ॥ यज्ञो यज्ञपतिय ज्वायज्ञो यज्ञवाहनः ॥ १४ ॥
यज्ञमृत्युसह यज्ञो यज्ञमुयज्ञसाधनः ॥ यज्ञां तल्लयज्ञगु
ह्यमंत्रमंत्रादपवचः ॥ १५ ॥ अत्मयानिः स्वयं जातो वैखानः
सामगायनः ॥ देवकिनंदनः स्वयं भित्तोशः पापनाशनः
६ ॥ स्वस्वमनदकीचक्रीशार्दः धन्वागदाधरः ॥ रथांगया

११०

पिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः ॥ ७ ॥ सर्वप्राहरणायुधो
 नमइतिरितिदंकीर्तनं ॥ यस्यैकेशावस्थमहत्मानः ना
 न्मासहस्रदिव्यानामशेषेणकीर्तितं ॥ ८ ॥ यइदंशु
 णुयानित्यंयश्चापिपरिकीर्तयत् ॥ नाधुनंप्राप्नुयात्किं
 चित्सामुत्रहवमानवं ॥ ९ ॥ वदंतगोब्राह्मणस्यात्
 क्षत्रियोविजईभवत् ॥ वस्याधनसमृद्धस्याश्वद्रुसु
 खमवाप्नुयात् ॥ १० ॥ धर्मार्थप्राप्नुयाद्धर्ममर्थाथी
 चार्थमाप्नुयात् ॥ कामवाप्नुयात्कर्मोप्राजायाचा
 पुयात्पुजः ॥ भक्तिमान्यः सदाश्यायसुचितइतमान
 सः ॥ सहस्रंवासुदेवस्यनान्मामेतत्प्रकीर्तयत् ॥

यशः प्राप्नोति विपुलं ज्ञातिप्राधान्यमेव च ॥ अथ
 कंश्चियमाप्नोति श्रद्धाप्राप्त्यनुत्तमं ॥ नमयं क्वचिद
 प्रीतिवीर्यं ते जम्बुविदति ॥ मवस्थे रोगोद्युतिमान्
 वक्ररपगुणान्वितः ॥ रोगोत्तममुच्यते रोगाद्वधोमु
 च्येत बंधनात् ॥ भद्रं नमचेतनो तस्मिन् न्यतापेन
 आपदः ॥ ११५ ॥ दुर्गाप्यति तस्याश्च पुरः पुरः
 तमं ॥ स्कवनामसदस्त्राणि स्यं भक्तिसमन्वितः
 ॥ ११६ ॥ वासुदेवाख्यो मर्त्यो वासुदेव परायणः ॥
 सर्वपापविशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनं ॥ ११७ ॥
 न वासुदेव भक्तानामशुभं विद्यते क्वचित् ॥ ज

12A

नमस्तु जरा व्याधिभयं वा ण्युपजायते ॥ ११८ ॥ ३
मंस्तव मेघियानः श्रद्धा भक्तौ समन्वितः ॥ युज्यता
रमासुरवंक्षातीश्रीयति स्मृति कीर्तिभिः ॥ ११९ ॥ न
क्रोधान्न च मात्सर्यं न लोको नाशुभामतिः भवंति
छतपुण्यानां मेतानां पुरातमे ॥ १२० ॥ द्यौः सं
द्रार्क नक्षत्रास्वर्दिशः ॥ रमते दधिः ॥ वासुदेवस्य
वीर्येण विद्यतानि मत्स्यिनः ॥ १२१ ॥ ससुरा वि
र्ये सुरगंधर्वसयक्षोरगराक्षसं ॥ जगद्वशेव
र्तते दं कलहस्य सचराचरं ॥ १२२ ॥ इन्द्रियाणि
मनोबुद्धिः सखंतो जावलं हतिः ॥ वासुदेवात्मा

(13)

१२

कन्यादुः स्वंस्त्रेक्षमेव च ॥ १२३ ॥ सर्वागमनामांसा
रः प्रथमं पीरुत्स्यते ॥ अचारः प्रथमो धर्मार्थस्य
प्रसुरच्युतः ॥ २४ ॥ क्रुषयः पितरो देवामहाभूतानिष्ठा
तव ॥ जंगमं जंगमये ॥ जगन्नारायणोद्भव ॥ २५ ॥
योगज्ञानं तथा मास्व ॥ वासिष्ठादिर्गमं च ॥ वदाशा
स्त्राणि विज्ञानमेत ॥ विजनादेन तत् ॥ २६ ॥ एको वि
स्मर्मेदद्भुतं ॥ कृतेतान्येन कृतात्रिलोकैकाव्या
प्यभूतासाः ॥ इति विचक्षुर्व्यथा ॥ २७ ॥ इमं स्तवं
भगवतो विद्वद्भ्यो सेन कर्तितः ॥ पेटेद्ये श्ये पुरु
षः प्रये श्चाप्नासु र्गमि च ॥ २८ ॥ विश्वेश्वरमजं दे
वं जगतः प्रमवागयं ॥ प्रजतिर्येषु पृथ्वराक्षं न तयां

१२

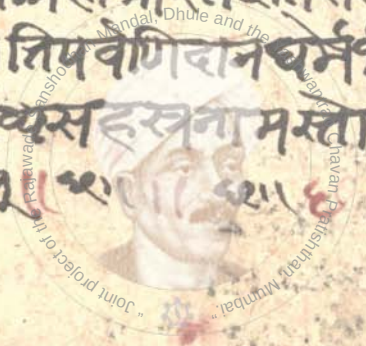
13A

तिपराभवं ॥ २९ ॥ अर्जुन उवाच ॥ पद्मपत्रविशाखाक्षप
प्रभाससुरोत्तमा ॥ भक्तानामनुरक्तानां त्राता भवजनादे
ना ॥ ३० ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ योमानामसहस्रेण स्तो
त्रमिच्छामि पाठय ॥ सोहमेवेन शब्देन स्तूत एव न सं
शयः ॥ ३१ ॥ नामोऽस्त्वनंतापसहस्रमूर्तये ॥ सहस्र
पादाक्षिशिरोरुवाहवे ॥ सहस्रनाम्ने पुरुषाय शा
श्वते सहस्रकोटयुगधारिणे नमः ॥ ३२ ॥ वासनाद्वा
सुदेवस्याधामितं ते जगत्त्रयं ॥ सर्वभूतनिवाससि
वासुदेवनमोस्तुते ॥ ३३ ॥ एष निःकण्टकः पद्माय
संपूज्यते हरिः ॥ कुपंतं यो विजानियात्तरे निदरहि

(14)

93

तागमं । ३४ । श्रीरुद्र उवा । रामरामेतिरामेतिरामे
राममनोरमे सहस्रनामस्तुल्यं रामनामवरानने
३५ इति श्रीमन्महाभारतशतसहस्रसंहिता
वैव्याशक्यां प्रातिपद्विंशोऽध्याये श्रीकृष्णाय नमः
संवादो विलेखोऽर्च्योऽसहस्रनामस्तोत्रं संपूर्णं श्री
हस्त्यर्पणमस्तु । ३५ । ३५ । ३५ । ३५ । ३५ ।

93

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com